

Інформаційно-аналітична записка

На виконання пункту 3 Порядку і напрямів використання коштів, одержаних у результаті трансферу технологій, створених за рахунок коштів державного бюджету, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 22.04.2013 № 300, та пункту 5 Порядку здійснення контролю за виплатою винагороди авторам технологій та/або їх складових, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22.05.2013 № 351, Міністерство освіти і науки України узагальнило інформацію, надану головними розпорядниками бюджетних коштів – шістьма національними академіями наук і 72 органами державної влади.

Зазначимо, що воєнна агресія Російської Федерації проти України позначилась на якості зібраних даних, оскільки головні розпорядники бюджетних коштів зіткнулись із складнощами отримання інформації з окупованих територій і територій, на яких ідуть воєнні дії. Крім того, в деяких випадках інформація надавалась не в повному обсязі, оскільки не всі наукові установи та заклади вищої освіти (далі – ЗВО), переміщені з окупованих територій, змогли зберегти інформацію в повному обсязі.

Передачу технологій та інших об'єктів права інтелектуальної власності, як і в минулому році, здійснювали ЗВО, установи, підприємства та організації, які підпорядковані Національній академії наук України, Національній аграрній академії наук України, Міністерству освіти і науки України, також про трансфер технологій, виконаних за бюджетні кошти, відзвітувала Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України.

За наданою інформацією, протягом 2021 року укладено 1862 договори про трансфер технологій, що на 2,9 % більше, ніж минулого року. Обсяг коштів, які буде отримано під час реалізації договорів про трансфер, становить 166,28 млн грн, що на 48,15 млн грн (тобто на 22,45 %) менше, порівняно з попереднім звітним роком. У середньому вартість одного договору Міністерства освіти і науки України становить 39,77 тис. грн, що є співставним із показником минулого року (36,48 тис. грн), Національної академії наук України – 83,00 тис. грн, що також співставно із показником минулого року (87,99 тис. грн), Національної академії аграрних наук України – 94,21 тис. грн, що у понад 2 рази вище у порівнянні з попереднім звітним роком. Середня вартість одного договору Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України у 2021 році складає 2096,00 тис. грн.

У сільському господарстві більшість технологій та об'єктів права інтелектуальної власності (далі – ОПВ) було передано за напрямками «Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур» та «Дослідження й експериментальні розробки у сфері інших природничих і технічних наук», тоді як у 2020 році більшість технологій та ОПВ було передано за напрямками «Тваринництво» та «Вирощування однорічних і дворічних культур». Лідерами з трансферу серед установ НААН у 2021 році є Національний науковий центр «Інститут землеробства НААН», Інститут зрошуваного землеробства НААН, Національний науковий центр «Інститут ґрунтознавства і агрохімії ім. О. Соколовського» та Інститут продовольчих ресурсів НААН, а у 2020 році лідерами з трансферу були Інститут рибного господарства НААН, ННЦ «Інститут землеробства», Інститут рослинництва ім. В. Я. Юр'єва

НААН, Інститут продовольчих ресурсів НААН та ННЦ Національний науковий центр «Інститут виноградарства і виноробства імені В. Є. Таїрова».

Установами Національної академії наук у звітному році технології не передавались. Кошти отримувались за договорами, укладеними у попередні роки. Проте було заключено три нових договори про трансфер технологій, технології за якими ще не передавались.

Серед ЗВО, що належать до сфери управління МОН, найбільше було передано технологій за напрямками *«Проектування та виконання НДДКР (Розроблення методичних рекомендацій щодо підготовки звітів з впливу на довкілля планів і проектів у частині їх впливу на види флори і фауни та природні оселища)»*, *«Дослідження й експериментальні розробки у сфері інших природничих і технічних наук»* та *«Виробництво газу»*. Зазначимо, що у 2020 році найбільше було передано технологій за напрямком *«Дослідження й експериментальні розробки у сфері суспільних і гуманітарних наук»*, *«Дослідження й експериментальні розробки у сфері інших природничих і технічних наук»* та *«Електромонтажні роботи»*. Лідером з передачі технологій, як і у минулі роки, є Одеський національний економічний університет.

За договорами про трансфер технологій надійшло 187,95 млн грн, що менше, ніж у 2020 році на 14,07 %. З них використано на розвиток інноваційної діяльності, виплати авторам технологій та особам, що здійснюють трансфер технологій 64,75 %.

Відносні частини використання коштів, отримані від трансферу технологій та інших ОПВ за напрямками розвитку інноваційної діяльності та трансферу технологій, а також відсоткову зміну обсягу коштів, витрачених на ці напрями (еластичність/приріст) представлено у таблиці 1.

Таблиця 1

Динаміка використання коштів за напрямками використання коштів, що надійшли за договорами про трансфер технологій, направлених на розвиток інноваційної діяльності та трансферу технологій у 2019 та 2020 рр.

Напрямок використання коштів, що надійшли за договорами про трансфер технологій	Частка від використаних коштів, що надійшли за договорами про трансфер технологій, за роками у %			Відсоткова зміна обсягу коштів, витрачених на напрям у 2019 та 2020 роках, %	Відсоткова зміна обсягу коштів, витрачених на напрям у 2020 та 2021 роках, %
	2019	2020	2021		
1	2	3	4	5	6
проведення досліджень із створення і трансферу технологій та/або їх складових	64,89	27,49	35,95	-76,91	+145,39
проведення технологічного та економічного аудиту	інформація не збиралась	0,72	0,28	–	-26,92
проведення оцінки науково-технічного рівня технологій та/або їх складових як об'єкта комерціалізації	інформація не збиралась	7,90	20,20	–	+379,92
забезпечення доступу до пошукових баз даних з патентною, ліцензійною та економічною інформацією	інформація не збиралась	0,003	–	–	-100,00
здійснення заходів щодо патентування, зокрема закордонного патентування, а також забезпечення правової охорони технологій та/або їх складових	0,56	0,53	0,48	-48,05	+67,88

Продовження таблиці 1

1	2	3	4	5	6
підготовка, перепідготовка і підвищення кваліфікації фахівців з питань інтелектуальної власності та трансферу технологій	0,30	0,06	0,12	-88,68	+267,76
організація просування технологій та/або їх складових на ринок шляхом їх демонстрації на виставкових заходах, здійснення їх рекламування за допомогою Інтернету, соціальних мереж, радіо, телебачення	інформація не збиралась	0,89	0,97	–	+105,28
закупівля інструментів, обладнання та устаткування, необхідних для проведення тестування, прототипування, проведення експериментальних досліджень, створення та випробування дослідних зразків, виготовлення моделей	2,40	10,95	7,04	+148,38	+20,54
проведення тестування, прототипування, експериментальних досліджень, виготовлення моделі або дослідного зразка та здійснення їх випробування, сертифікації	інформація не збиралась	12,39	21,11	–	+219,85
набуття прав на об'єкти права інтелектуальної власності	14,18	1,01	0,98	-96,13	+82,39
створення та забезпечення функціонування інноваційних структур, створених організацією-розробником	6,63	0,19	5,00	-98,44	+4846,95

Кошти, отримані від трансферу технологій та інших ОПІВ, не використовувались на *забезпечення доступу до пошукових баз даних з патентною, ліцензійною та економічною інформацією*, що можна пояснити централізованим забезпеченням доступу ЗВО та науковим установам України до таких баз даних шляхом заключення договорів МОН з відповідними міжнародними компаніями.

Як недолік можна зазначити невикористання коштів на *забезпечення створення та функціонування стартапів, створених шляхом ліцензування організацією-розробником*, оскільки саме стартапи є рушієм конкурентоспроможності та одним із шляхів впровадження готових технологій у реальний сектор економіки.

Слід зазначити, що адаптивні карантинні обмеження, пов'язані із пандемією COVID-19 в Україні, та запровадження повних локдаунів у м.Києві і низці областей України у 2021 році, уповільнили діяльність у сфері трансферу технологій і так само, як і у попередньому звітному періоді, мала відмінності порівняно із попередніми роками. Так, наукові установи і ЗВО у звітному році переважно передавали не готові технології, а результати досліджень та розробок. Серед позитивних моментів варто відзначити зростання витрат на проведення оцінки науково-технічного рівня технологій та/або їх складових як об'єкта комерціалізації, закупівлю інструментів, обладнання та устаткування, необхідних для проведення тестування, прототипування, проведення експериментальних досліджень, створення та випробування дослідних зразків, виготовлення моделей, тобто наукові установи та ЗВО використали можливість оновити свою інфраструктуру та обладнання, також збільшились темпи патентування.

ВІДОМОСТІ

органу державної влади, Національної академії наук України та національної галузевої академії наук про напрям використання коштів, одержаних у результаті трансферу технологій, створених за рахунок коштів державного бюджету, і виплату винагороди авторам таких технологій та особам, які здійснюють їх трансфер у 2021 році

Назва показника	Код рядка	Кількість	Обсяг коштів (тис. гривень)	Найменування організації-розробника-власника майнових прав на технології/технологію
1	2	3	4	5
Укладені протягом звітного року договори про трансфер технологій, усього, з них:	110	1862	166281,90	x
організаціями-розробниками-власниками технологій	111	1862	166281,90	x
Передані технології, які раніше не передавались, усього, з них:	120	1365	x	x
Замовником(ами) - власником(ами) технологій за областю призначення згідно з: КВЕД ¹ (за структурою коду ХХ.Х) <u>72.19</u>	121	170	x	x
КВЕД (за структурою коду ХХ.Х) <u>72.11</u>	122	24	x	x
КВЕД (за структурою коду ХХ.Х) <u>01.11</u>	123	481	x	x
організаціями-розробниками-власниками технологій за областю призначення згідно з: КВЕД (за структурою коду ХХ.Х) <u>01.11</u>	140	482	x	Вінницький національний аграрний університет Інститут сільського господарства Степу НААН Національний науковий центр "Інститут землеробства НААН" Національний науковий центр "Інститут механізації та електрифікації сільського господарства" Інститут зрошувального землеробства НААН Інститут рослинництва імені В.Я.Юр'єва Національної академії аграрних наук України
КВЕД (за структурою коду ХХ.Х) <u>10.89</u>	141	1	x	Державний біотехнологічний університет

1	2	3	4	5
КВЕД (за структурою коду ХХ.Х) <u>14.19</u>	142	2	x	Київський національний університет технологій та дизайну
КВЕД (за структурою коду ХХ.Х) <u>27.90</u>	143	1	x	Київський національний університет технологій та дизайну
КВЕД (за структурою коду ХХ.Х) <u>35.21</u>	144	3	x	Вінницький національний аграрний університет
КВЕД (за структурою коду ХХ.Х) <u>43.21</u>	145	1	x	Державний біотехнологічний університет
КВЕД (за структурою коду ХХ.Х) <u>72.1</u>	146	1	x	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
КВЕД (за структурою коду ХХ.Х) <u>72.11</u>	147	24	x	Інститут продовольчих ресурсів НААН
КВЕД (за структурою коду ХХ.Х) <u>72.19</u>	148	154	x	Національний університет біоресурсів і природокористування України Приазовський державний технічний університет Національний науковий центр "Інститут ґрунтознавства і агрохімії ім. О. Соколовського" Поліська ДС ННЦ "Інститут ґрунтознавства і агрохімії ім. О. Соколовського" Державна установа "Інститут зернових культур НААН" Інститут продовольчих ресурсів НААН
КВЕД (за структурою коду ХХ.Х) <u>F43.39</u>	149	1	x	Національний університет "Львівська політехніка"
КВЕД (за структурою коду ХХ.Х) <u>ДК 021:2015 73300000-5</u>	150	20	x	Одеський національний економічний університет
Загальна сума коштів, одержаних протягом звітного року від трансферу технологій, у тому числі:	200	x	187950,42	Вінницький національний аграрний університет Державний біотехнологічний університет Запорізький національний університет Київський національний університет технологій та дизайну Київський національний університет імені Тараса Шевченка Національний університет "Львівська політехніка" Одеський національний економічний університет Приазовський державний технічний університет

1	2	3	4	5
				Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» Національний університет біоресурсів і природокористування України Українська інженерно-педагогічна академія Університет митної справи та фінансів Фізико-хімічний інститут захисту навколишнього середовища і людини МОН та НАН України Херсонський державний аграрно-економічний університет ПрАТ "Діпрозв'язок" Національна академія наук України Національна академія аграрних наук України
Загальна сума коштів, на яку протягом року укладено договорів про трансфер технологій	201	x	119129,40	Вінницький національний аграрний університет Державний біотехнологічний університет Київський національний університет технологій та дизайну Київський національний університет імені Тараса Шевченка Національний університет "Львівська політехніка" Одеський національний економічний університет Українська інженерно-педагогічна академія Університет митної справи та фінансів Фізико-хімічний інститут захисту навколишнього середовища і людини МОН та НАН України Херсонський державний аграрно-економічний університет ПрАТ "Діпрозв'язок" Національна академія аграрних наук України

1	2	3	4	5
Загальна сума коштів, одержаних протягом року у вигляді періодичних виплат (роялті)	202	x	46889,51	Запорізький національний університет Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» Національний університет біоресурсів і природокористування України Приазовський державний технічний університет Національна академія наук України Національна академія аграрних наук України
Загальна сума коштів, одержаних протягом року у вигляді разових виплат (роялті)	203	x	18606,62	Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» Національний університет біоресурсів і природокористування України Приазовський державний технічний університет Національна академія наук України Національна академія аграрних наук України
Загальна сума коштів, одержаних протягом року від передачі виключних майнових прав інтелектуальної власності	204	x	3324,90	Приазовський державний технічний університет Національна академія аграрних наук України
Використання коштів, що надійшли за договорами про трансфер технологій, усього, з них за напрямками:	210	x	121703,33	x
1) розвиток інноваційної діяльності та трансферу технологій:	220	x	112279,74	x
проведення досліджень із створення і трансферу технологій та/або їх складових, у тому числі:	230	466	43754,61	
патентних	231	107	30488,41	ННЦ "Інститут землеробства" Поліська ДС ННЦ "Інститут ґрунтознавства і агрохімії ім. О. Соколовського" Інститут зрошувального землеробства НААН

1	2	3	4	5
				<p>Національний науковий центр "Інститут механізації та електрифікації сільського господарства" Інститут сільського господарства Карпатського регіону НААН Інститут сільськогосподарської мікробіології та агропромислового виробництва НААН Інститут тваринництва степових районів імені М.Ф. Іванова "Асканія-Нова" - Національний науковий селекційно-генетичний центр з вівчарства Національний науковий центр "Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини" Інститут продовольчих ресурсів НААН Інститут сільського господарства Західного Полісся НААН Інститут сільського господарства Північного Сходу НААН Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН Донецька державна сільськогосподарська дослідна станція НААН Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насіннєзнавства та сортовивчення</p>
патентно-кон'юнктурних	232	34	1263,50	<p>ННЦ "Інститут землеробства" Інститут сільськогосподарської мікробіології та агропромислового виробництва НААН Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН Інститут сільського господарства Північного Сходу Інститут сільського господарства Західного Полісся НААН</p>

1	2	3	4	5
маркетингових	233	325	12002,70	Приазовський державний технічний університет ННЦ "Інститут землеробства" Національний науковий центр "Інститут ґрунтознавства і агрохімії ім. О. Соколовського" Інститут зрошуваного землеробства Інститут сільськогосподарської мікробіології та агропромислового виробництва НААН Державна установа "Інститут зернових культур НААН" Інститут олійних культур Інститут розведення і генетики імені М.В.Зубця Інститут сільського господарства Західного Полісся НААН Інститут сільського господарства Північного Сходу Інститут сільського господарства Степу НААН Донецька державна сільськогосподарська дослідна станція НААН Державна установа Інститут зернових культур НААН Інститут картоплярства НААН
проведення технологічного та економічного аудиту	240		339,25	Одеський національний економічний університет
проведення оцінки науково-технічного рівня технологій та/або їх складових як об'єкта комерціалізації	250	207	24583,00	ННЦ "Інститут ґрунтознавства та агрохімії ім. О.Н. Соколовського" Поліська ДС ННЦ "Інститут ґрунтознавства і агрохімії ім. О. Соколовського" Інститут зрошуваного землеробства Інститут овочівництва і баштанництва НААН Інститут сільського господарства Карпатського регіону НААН Інститут рибного господарства НААН

1	2	3	4	5
				Інститут сільського господарства Степу НААН Національний науковий центр "Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини"
забезпечення доступу до пошукових баз даних з патентною, ліцензійною та економічною інформацією	260	-	-	
здійснення заходів щодо патентування, зокрема закордонного патентування, а також забезпечення правової охорони технологій та/або їх складових, у тому числі:	270	351	580,30	Донбаська державна машинобудівна академія Київський національний університет імені Тараса Шевченка
в Україні	271	349	428,60	Донбаська державна машинобудівна академія Міжнародний науково-навчальний центр інформаційних технологій та систем НАН та МОН України Національна академія наук України ННЦ "Інститут землеробства" Національний науковий центр "Інститут механізації та електрифікації сільського господарства" Інститут олійних культур НААН Інститут овочівництва і баштанництва Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла НААН Черкаська дослідна станція біоресурсів НААН Національний науковий центр "Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини" Інститут продовольчих ресурсів Інститут картоплярства НААН Інститут сільського господарства Степу Інститут сільського господарства Західного Полісся НААН

1	2	3	4	5
				Інститут сільського господарства Північного Сходу НААН
за межами України (із зазначенням назви країни, в якій здійснюється патентування)	272	2	151,70	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
підготовка, перепідготовка і підвищення кваліфікації фахівців з питань інтелектуальної власності та трансферу технологій, у тому числі:	280	13	150,78	Приазовський державний технічний університет НАН України Національний науковий центр "Інститут землеробства НААН" Інститут зрошуваного землеробства Інститут сільського господарства Північного Сходу НААН
забезпечення участі співробітників у тренінгах та семінарах з питань трансферу технологій та/або їх складових	281	13	149,78	Приазовський державний технічний університет Національна академія наук України Національний науковий центр "Інститут землеробства НААН" Інститут сільського господарства Північного Сходу НААН
організація просування технологій та/або їх складових на ринок шляхом їх демонстрації на виставкових заходах, здійснення їх рекламування за допомогою Інтернету, соціальних мереж, радіо, телебачення	290	160	1181,00	Національна академія наук України ННЦ "Інститут землеробства" ННЦ "Інститут механізації та електрифікації сільського господарства" Інститут сільського господарства Карпатського регіону НААН Інститут зрошуваного землеробства Державна установа "Інститут зернових культур НААН" Інститут овочівництва і баштанництва НААН Інститут сільського господарства Західного Полісся НААН Національний науковий центр "Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини"

1	2	3	4	5
				Закарпатська державна сільськогосподарська дослідна станція НААН Інститут сільського господарства Північного Сходу НААН Інститут сільського господарства Степу НААН Донецька державна сільськогосподарська дослідна станція НААН Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла НААН Державна установа Інститут зернових культур Національної академії аграрних наук України Інститут садівництва Національної академії аграрних наук України
закупівля інструментів, обладнання та устаткування, необхідних для проведення тестування, прототипування, проведення експериментальних досліджень, створення та випробування дослідних зразків, виготовлення моделей	300	95	8565,71	Вінницький національний аграрний університет Донбаська державна машинобудівна академія Національний університет біоресурсів і природокористування України Університет митної справи та фінансів Херсонський державний аграрно-економічний університет Національна академія наук України ННЦ "Інститут землеробства" Інститут зрошуваного землеробства ННЦ "Інститут механізації та електрифікації сільського господарства" Державна установа "Інститут зернових культур НААН" Інститут овочівництва і баштанництва Миронівський інститут пшениці ім. В.М. Ремесла Інститут сільського господарства Західного Полісся НААН Черкаська дослідна станція біоресурсів НААН Донецька державна сільськогосподарська дослідна станція НААН

1	2	3	4	5
				Інститут сільського господарства Степу Державна установа Інститут зернових культур Національної академії аграрних наук України Інститут садівництва Національної академії аграрних наук України
проведення тестування, прототипування, експериментальних досліджень, виготовлення моделі або дослідного зразка та здійснення їх випробування, сертифікації	310	416	25695,98	Запорізький національний університет Національна академія наук України ННЦ "Інститут землеробства" Національний науковий центр "Інститут механі- зації та електрифікації сільського господарства" Інститут сільського господарства Карпатського регіону НААН Донецька державна сільськогосподарська дослідна станція НААН Черкаська дослідна станція біоресурсів НААН Інститут сільського господарства Степу НААН Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла НААН Державна установа "Інститут зернових культур НААН" Державна установа Інститут зернових культур Національної академії аграрних наук України
набуття прав на об'єкти права інтелектуальної власності з них:	320	858	1190,16	Донбаська державна машинобудівна академія Київський національний університет технологій та дизайну Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» Приазовський державний технічний університет Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини Національна академія наук України Національна академія аграрних наук України

1	2	3	4	5
патенти	321	499	339,36	<p>Донбаська державна машинобудівна академія Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» Київський національний університет технологій та дизайну Приазовський державний технічний університет Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини Національна академія наук України ННЦ "Інститут ґрунтознавства та агрохімії ім. О.Н. Соколовського" Поліська ДС ННЦ "Інститут ґрунтознавства і агрохімії ім. О. Соколовського" ННЦ "Інститут землеробства" Національний науковий центр "Інститут механізації та електрифікації сільського господарства" Інститут сільського господарства Карпатського регіону НААН Інститут сільського господарства Степу НААН Інститут овочівництва і баштанництва НААН Інститут продовольчих ресурсів НААН Державна установа "Інститут зернових культур НААН" Закарпатська державна сільськогосподарська дослідна станція НААН Донецька державна сільськогосподарська дослідна станція НААН Інститут рослинництва імені В.Я.Юр'єва Національної академії аграрних наук України Державна установа Інститут зернових культур Національної академії аграрних наук України Інститут садівництва Національної академії аграрних наук України</p>

1	2	3	4	5
				Селекційно-генетичний інститут - Національний центр насіннєзнавства та сортовивчення
ліцензії на використання винаходів	322	30	751,70	Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини Інститут зрошуваного землеробства Інститут продовольчих ресурсів НААН Державна установа "Інститут зернових культур НААН" Інститут сільського господарства Степу Державна установа Інститут зернових культур Національної академії аграрних наук України
корисні моделі	333	21	62,90	Приазовський державний технічний університет Національна академія наук України ННЦ "Інститут землеробства" Національний науковий центр "Інститут механізації та електрифікації сільського господарства" Інститут овочівництва і баштанництва НААН Черкаська ДС біоресурсів Інститут сільського господарства Західного Полісся НААН
промислові зразки	334	1	13,40	Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла НААН
ноу-хау	335	307	22,80	Інститут рослинництва імені В.Я.Юр'єва Національної академії аграрних наук України
створення та забезпечення функціонування інноваційних структур, створених організацією-розробником у тому числі:	340	61	6089,70	Донбаська державна машинобудівна академія Приазовський державний технічний університет Одеський національний економічний університет
інноваційні бізнес-інкубатори	341	-	-	-
бізнес-акселератори	342	-	-	-
стартап-школи	343	1	88,00	Донбаська державна машинобудівна академія Приазовський державний технічний університет

1	2	3	4	5
центри трансферу технологій	344	57	471,50	Приазовський державний технічний університет Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини Національна академія аграрних наук України
коворкінги	345	1	1,00	Одеський національний економічний університет
хаби	346	-	-	
інше (Центр ІТ рішень Донецької області, створений у співпраці з Програмою ООН з відновлення та розбудови миру)	347	2	5529,20	Донбаська державна машинобудівна академія Національна академія наук України Національна академія аграрних наук України
забезпечення створення та функціонування стартапів, створених шляхом ліцензування організацією-розробником у тому числі:	350	-	1,44	Національна академія наук України
навчання	351	-	1,44	Національна академія наук України
менторство	352	-	-	-
інкубаційні програми	353	-	-	-
надання у користування інноваційного простору	354	-	-	-
пошук інвесторів	355	-	-	-
розроблення бізнес-плану	356	-	-	-
розроблення бізнес-моделі	357	-	-	-
2) виплата винагороди авторам технологій та/або їх складових за договорами про трансфер технологій, середня ставка якої становить 27,98 %	360	264	6439,37	
		6	56,12	Вінницький національний аграрний університет
		2	27,10	Державний біотехнологічний університет
		3	3,75	Київський національний університет технологій та дизайну
			1943,00	Приазовський державний технічний університет

1	2	3	4	5
		3	16	Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
			17,5	Національний університет "Львівська політехніка"
			105,787	Національний університет біоресурсів і природокористування України
			723,75	Одеський національний економічний університет
			58,102	Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
			67,20	Університет митної справи та фінансів
		1	80,00	ПрАТ "Діпрозв'язок"
			985,20	НАН України
		249	2355,86	НААН України
3) виплата винагороди особам, що здійснюють трансфер технологій, середня ставка якої становить 14,48 %	370	104	2953,3	Національний університет "Львівська політехніка" Приазовський державний технічний університет Українська інженерно-педагогічна академія
				ПрАТ "Діпрозв'язок" НАН України НААН України

1 КВЕД -2010 - Національний класифікатор України "Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010", затверджений наказом Держспоживстандарту України від 11 жовтня 2010 року №457 (із змінами). Національні (державні) статистичні класифікації (класифікатори).- Електронний ресурс /Режим доступу:<http://ukrstat.gov.ua/>.

На виконання пункту 3 Порядку і напрямів використання коштів, одержаних у результаті трансферу технологій, створених за рахунок коштів державного бюджету, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 22.04.2013 № 300, та пункту 5 Порядку здійснення контролю за виплатою винагороди авторам технологій та/або їх складових, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22.05.2013 № 351, Міністерство освіти і науки України протягом 2014–2021 років узагальнює інформацію, надану головними розпорядниками бюджетних коштів – національними академіями наук, міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади.

Протягом цих років було укладено 23682 договори про трансфер технологій на загальну суму 1026,41 млн грн. Найбільша кількість договорів була укладена у 2014 році, але найбільший обсяг коштів за укладеними договорами було отримано у 2020 році – 218,74 млн грн (рис. 1). В аналізованій період простежується тенденція до збільшення обсягу коштів, отриманих за укладеними договорами про трансфер технологій з одночасним зменшенням та стабілізацією на певному значенні, в останні три роки, кількості укладених договорів, але слід відмітити падіння обсягу отриманих коштів у 2021 році.

Рисунок 1 – Кількість укладених договорів про трансфер технологій на загальну суму в період з 2014 по 2021 рік

Зазначену вище тенденцію можна пояснити збільшенням середньої вартості одного договору про трансфер технологій (рис. 2). Так, найбільша середня вартість одного договору про трансфер технологій була досягнута у 2020 році і вона складала 118,17 тис. грн, що у 1,7 рази вище порівняно із вартістю договору у 2019 році. Найменша ж середня вартість була відзначена у 2014 році – 12,20 тис. грн. Незважаючи на зниження середньої вартості одного договору про трансфер технологій у 2018 році та певну стабілізацію вартості в останні два роки з ймовірністю 88,6 % можна говорити про стійку тенденцію до збільшення середньої вартості одного договору про трансфер технологій в аналізованій період і таку ж динаміку в майбутньому (рис. 3).

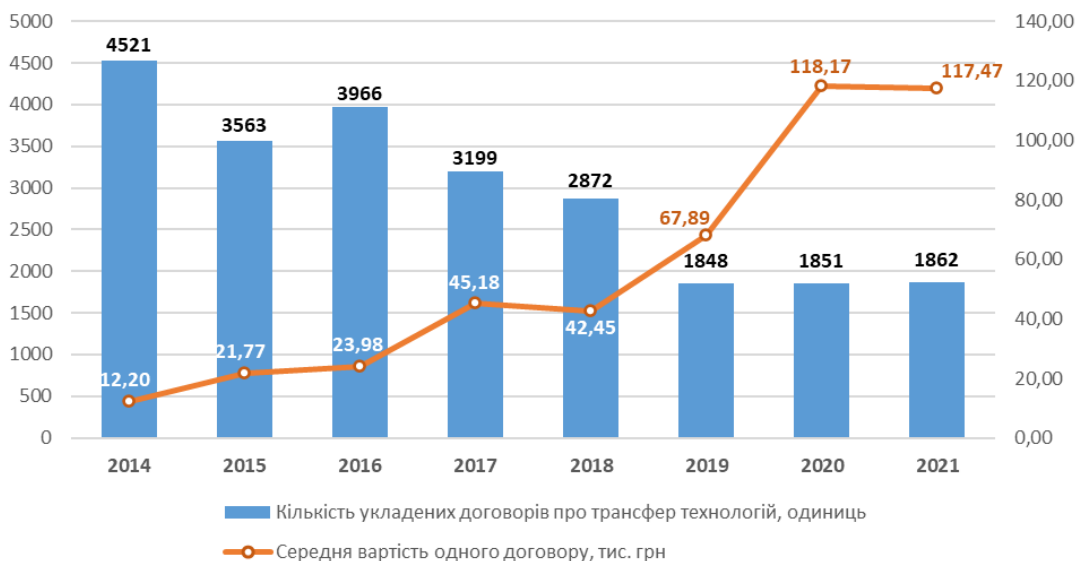

Рисунок 2 – Кількість укладених договорів та середня вартість одного договору в період з 2014 по 2021 рік

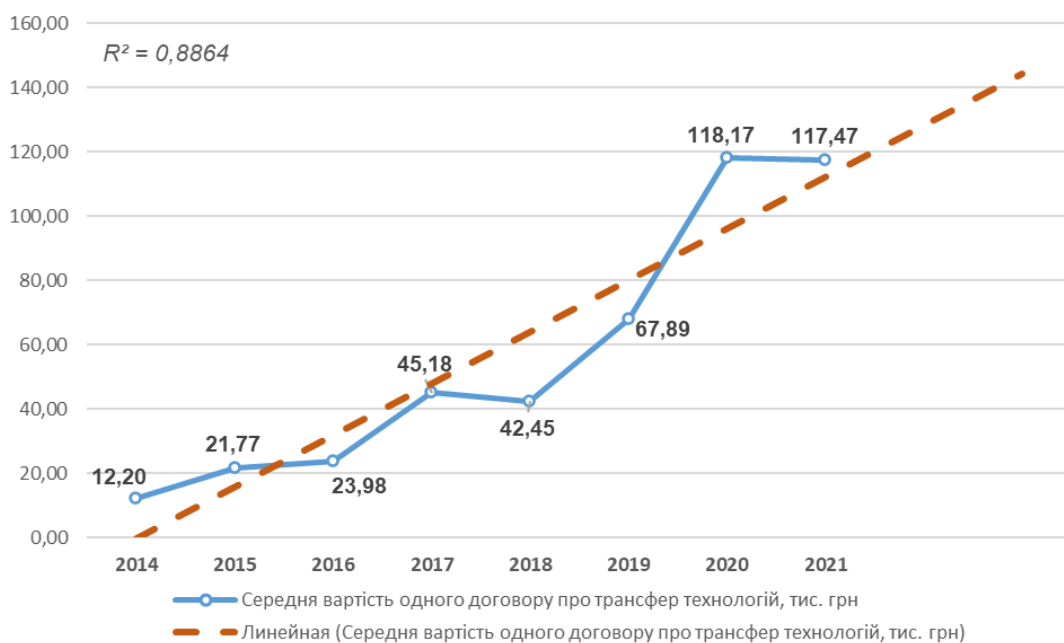

Рисунок 3 – Динаміка зміни середньої вартості одного договору про трансфер технологій та лінійний прогноз середньої вартості одного договору у майбутньому

За вісім років, у період з 2014 по 2021 роки, за договорами про трансфер технологій надійшло 1013,77 млн грн, динаміка надходження яких та обсяги їх використання в досліджувані роки представлена на рис. 4. Найбільша сума за договорами про трансфер технологій надійшла у 2020 та 2021 роках і вона складала 218,74 млн грн та 187,95 млн грн, відповідно, найменша у 2014 році – 64,90 млн грн. Найбільшу суму коштів, що надійшли за договорами про трансфер технологій було використано у 2019 та 2021 роках і вона складала 118,99 млн грн та 121,70 млн грн, відповідно.

Вочевидь, адаптивні карантинні обмеження, пов'язані із поширенням COVID-19 в Україні, мали вплив на динаміку використання коштів, що надійшли за договорами про трансфер технологій у 2020 році, але у 2021 році розробники технологій адаптувались до ведення діяльності в рамках обмежень.

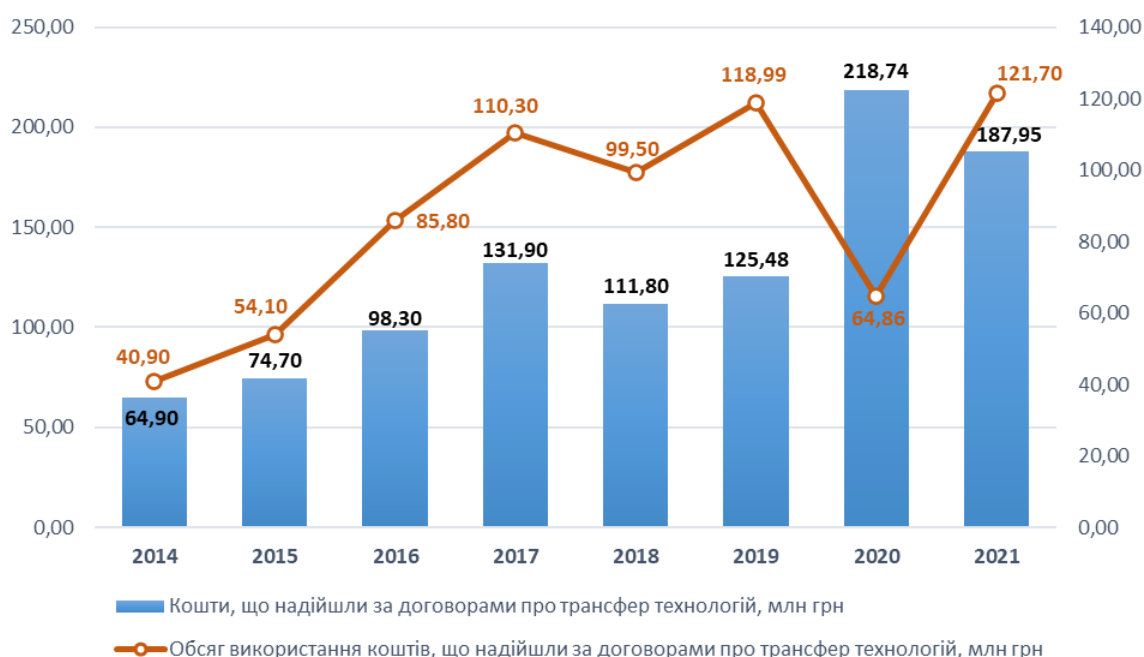

Рисунок 4 – Кошти, що надійшли за договорами про трансфер технологій та обсяг їх використання у період з 2014 по 2021 рік

Незважаючи на зменшення обсягу коштів, що надійшли за договорами про трансфер технологій у 2018 та 2019 роках, і в цілому схильність цього показника до коливальності, з ймовірністю 76,5 % можна говорити про тенденцію до збільшення загальної суми надходження коштів за договорами про трансфер технологій в аналізований період та у майбутньому (рис. 5).

Рисунок 5 – Динаміка зміни обсягу надходження коштів за договорами про трансфер технологій та лінійний прогноз їх надходження у майбутньому

Протягом 2014–2021 років на виплату винагороди авторам технологій було використано 58,31 млн грн з загальних 696,15 млн грн використаних коштів, які надійшли в ці роки за договорами про трансфер технологій. Найбільшу суму – 10,40 млн грн – винагороди авторам технологій було виплачено у 2019 році, найменшу – 3,80 млн грн – у 2020 році (рис. 6). Слід відзначити, що протягом 2014–2019 рр. простежувалась динаміка збільшення обсягу використання коштів на виплату авторам технологій, але вочевидь поширення COVID-19 в Україні та світі мало істотний вплив саме на цю складову використання коштів, отриманих за договорами про трансфер технологій. В період дії карантинних обмежень (2020 та 2021 роки) наукові установи та ЗВО переважно реалізовували не готові технології, а результати наукових досліджень і розробок, які у своїй собівартості мають меншу частку коштів, призначених для виплати винагороди авторам технологій та/або їх складових.

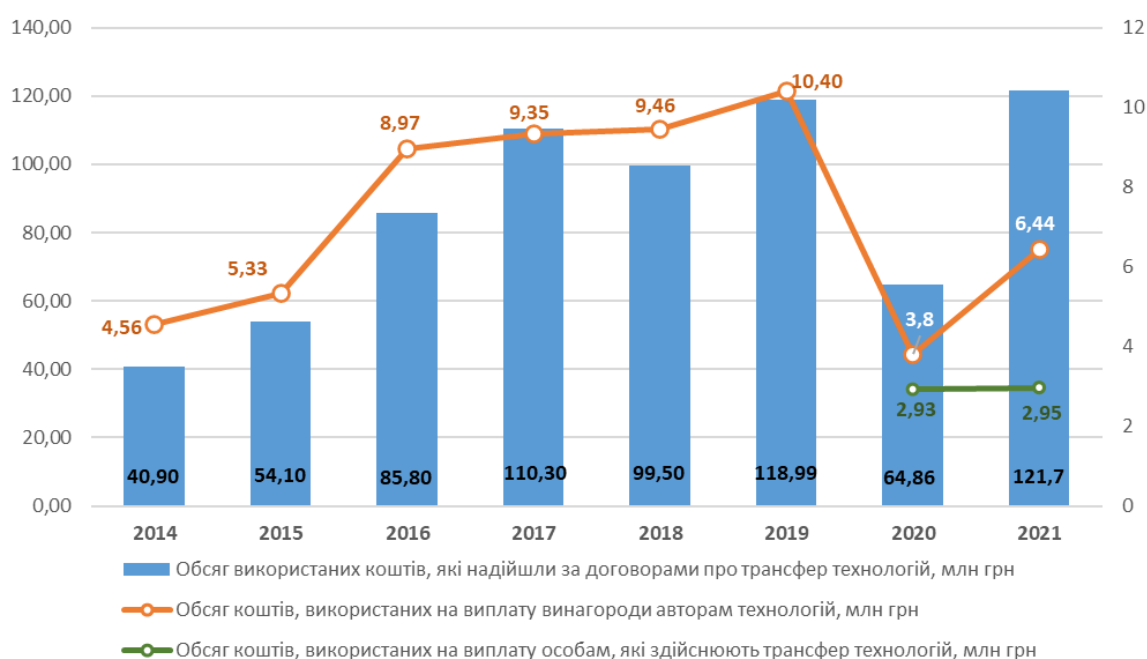

Рисунок 6 – Обсяг використаних коштів, які надійшли з договорами про трансфер технологій та їх використання на виплату винагороди авторам технологій у період з 2014 по 2021 рік

Крім того, з 2020 року внаслідок змін несених до Порядку і напрямів використання коштів, одержаних у результаті трансферу технологій, створених за рахунок коштів державного бюджету, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 22.04.2013 № 300, МОН розпочало моніторинг обсягів коштів, використаних на виплату особам, які здійснюють трансфер технологій та/або їх складових. Зміни до постанови внесено з метою забезпечення ефективного моніторингу виплати підприємствами, установами, організаціями винагороди авторам технологій та / або їх складових та особам, які здійснюють їх трансфер; актуалізація напрямів використання коштів, одержаних у результаті трансферу технологій, створених за рахунок коштів державного бюджету з урахуванням нових світових тенденцій у цьому напрямку.

Отже, у 2020 році на виплату винагороди особам, які здійснюють трансфер технологій та / або їх складових було використано 2,93 млн грн, що у 1,3 рази менше обсягу коштів, використаних на виплату винагороди авторам технологій та/або їх складових. У 2021 році ця сума залишилась сталою і склала 2,95 млн грн, що у 2,2 рази менше обсягу коштів, використаних на виплату винагороди авторам технологій та/або їх складових у цьому році.

З огляду на динаміку обсягу використання коштів на виплату винагороди авторам технологій, з певною ймовірністю можна говорити про тенденцію до зростання цих обсягів як в аналізованій період, так і у майбутньому (рис. 7).

Рисунок 7 – Динаміка зміни обсягу коштів, використаних на виплату винагороди авторам технологій та лінійний прогноз таких виплат у майбутньому

До 2020 року найбільша частка коштів, що надійшли за договорами про трансфер технологій використовувалась на наукові дослідження (найбільша частка у 2019 році – 54,14 %), які були частиною напряму використання коштів «Розвиток інноваційної діяльності та трансферу технологій». З 2020 року МОН припинено відстеження цього показника.

У 2021 році найбільшу частку коштів, що надійшли за договорами про трансфер технологій за напрямом використання коштів «Розвиток інноваційної діяльності та трансферу технологій» використано на проведення досліджень із створення і трансферу технологій та/або їх складових – 43,75 млн грн або 35,95 % від використаних коштів, що надійшли за договорами про трансфер технологій, найбільшу частку з яких було витрачено на патентні дослідження – 70 % (рис. 8).

Також, значні частки коштів, як і у 2020 році, було використано на проведення оцінки науково-технічного рівня технологій та/або їх складових як об'єкта комерціалізації – 24,58 млн грн або 20,2 % (у 4,8 рази більше порівняно із показником 2020 року), закупівлю інструментів, обладнання та устаткування, необхідних для проведення тестування, прототипування, проведення експериментальних досліджень, створення та випробування дослідних зразків, виготовлення моделей – 8,57 млн грн або 7,04 % (що у 1,2 рази більше порівняно

із показником 2020 року) та проведення тестування, прототипування, експериментальних досліджень, виготовлення моделі або дослідного зразка та здійснення їх випробування, сертифікації – 25,7 млн грн або 21,11 % (що у 3,2 рази більше порівняно із показником 2020 року) (рис. 9).

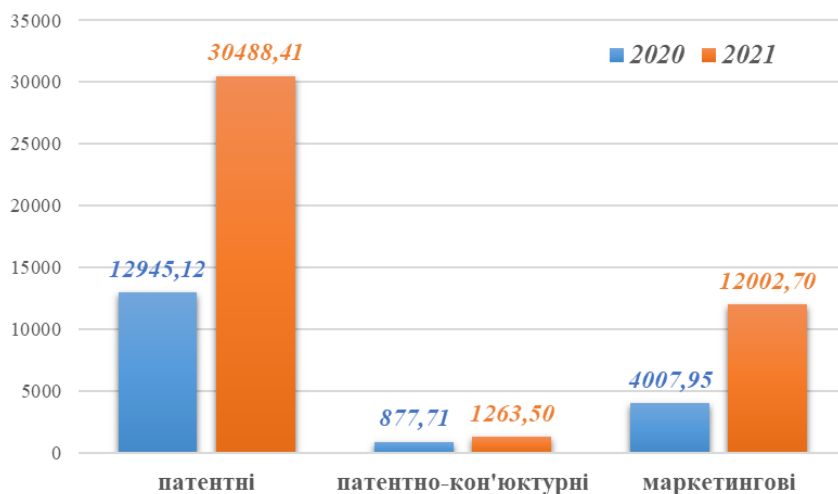

Рисунок 8 – Розподіл коштів за видами досліджень із створення і трансферу технологій та/або їх складових у 2020 та 2021 роках, тис. грн

Рисунок 9 – Розподіл використання коштів за напрямками розвитку інноваційної діяльності та трансферу технологій у 2020 та 2021 роках, тис. грн

Слід зазначити, що у 2021 році на відміну від попереднього року кошти, які було використано на здійснення заходів щодо патентування, було спрямовано і на закордонне патентування. На здійснення заходів щодо патентування, а також забезпечення правової охорони технологій та/або їх складових за межами

України було використано 0,15 млн грн або 0,12 % від використаних коштів, що надійшли за договорами про трансфер технологій. Заходи із закордонного патентування були здійснені Київським національним університетом імені Тараса Шевченка.

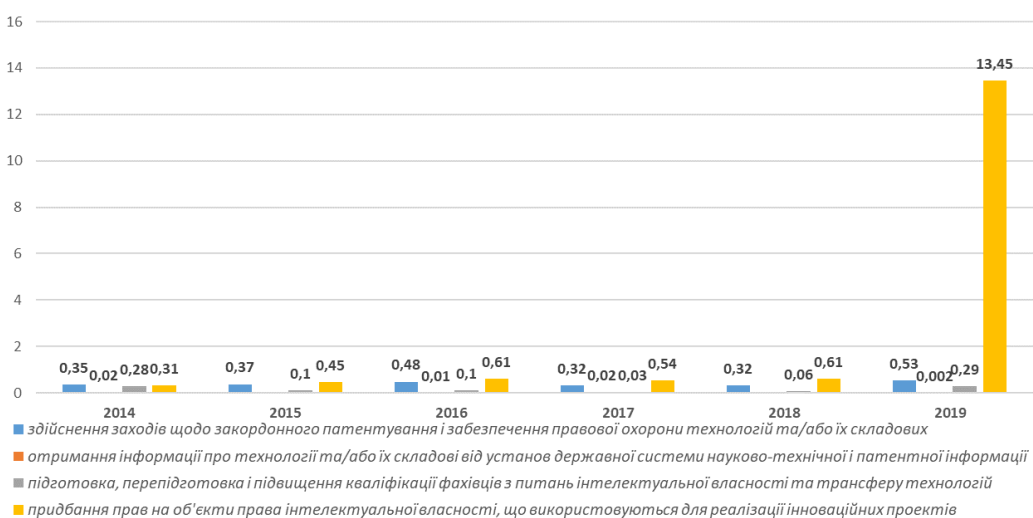
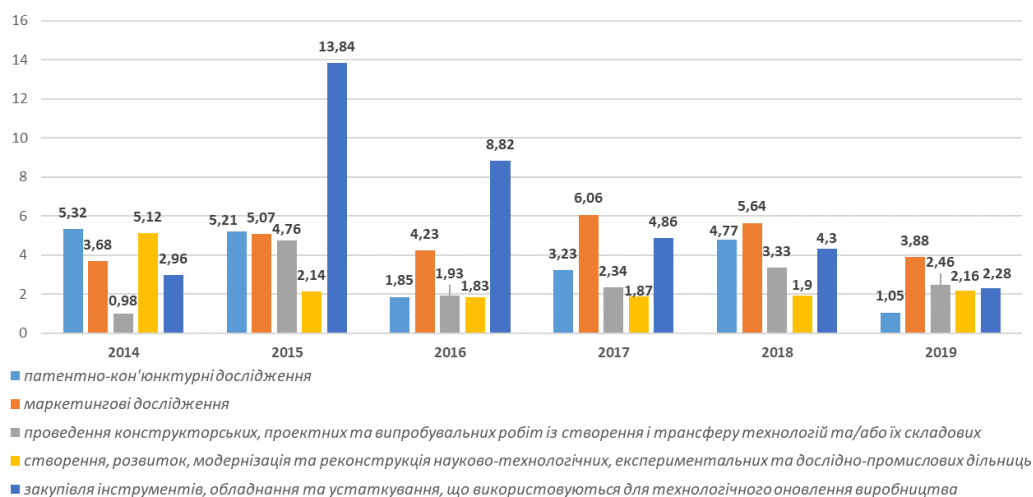
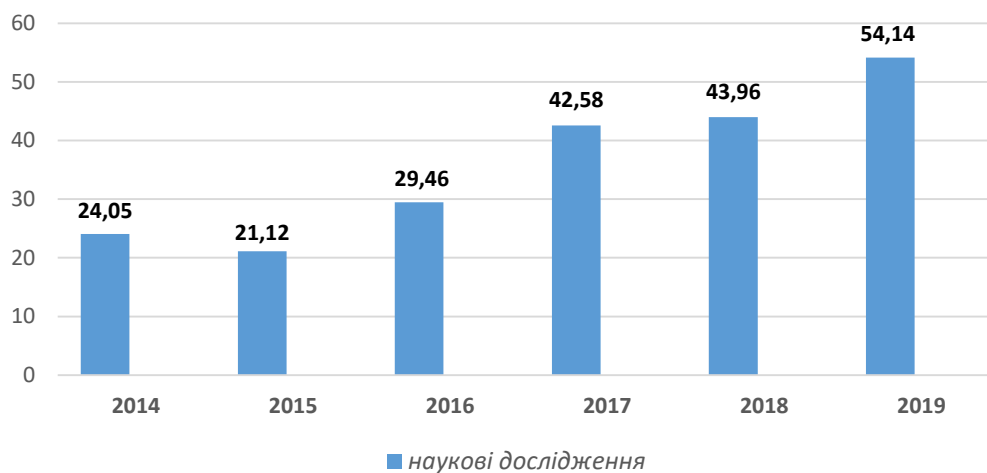

Рисунок 10 – Частка використання коштів, що надійшли за договорами про трансфер технологій за напрямками розвитку інноваційної діяльності та трансферу технологій, 2014–2019 роки

Зазначимо, що з 2020 року внаслідок змін несених до Порядку і напрямів використання коштів, одержаних у результаті трансферу технологій, створених за рахунок коштів державного бюджету, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 22.04.2013 № 300, МОН розпочало моніторинг обсягів коштів, використаних на виплату особам, які здійснюють трансфер технологій та/або їх складових, а також було припинено відслідковування низки напрямів використання коштів, що надійшли за договорами про трансфер технологій.

Динаміка зміни використання частки коштів, що надійшли за договорами про трансфер технологій за напрямами розвитку інноваційної діяльності та трансферу технологій, які були чинними протягом 2014–2019 років представлена на рис. 10 і за всіма напрямами була майже сталою, за винятком придбання прав на об'єкти права інтелектуальної власності, що використовуються для реалізації інноваційних проектів, витрати на які з 2019 року коливаються від істотного зростання до зниження у 2021 році.

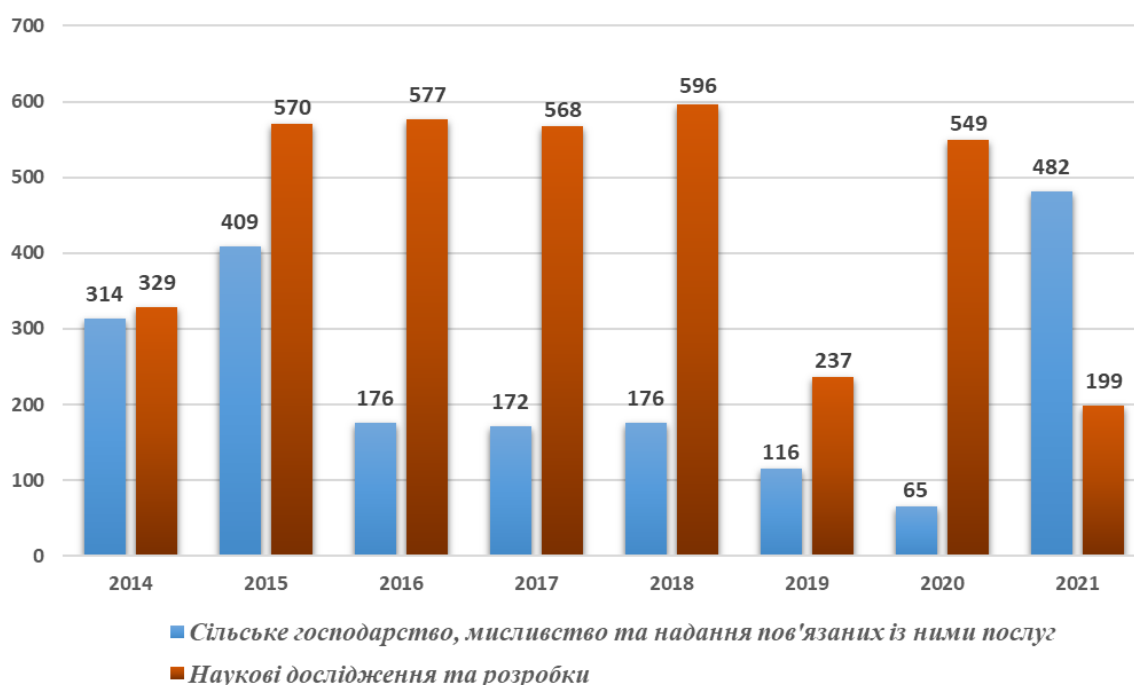

Рисунок 11 – Динаміка кількості технологій, які раніше не передавались організаціями-розробниками – власниками технологій за областю призначення у період з 2014 по 2021 роки

Рисунок 12 – Динаміка кількості технологій, які раніше не передавались організаціями-розробниками – власниками технологій за областю призначення у період з 2014 по 2021 роки

Протягом 2014–2021 років найбільша кількість технологій, які раніше не передавались організаціями-розробниками – власниками технологій за областю призначення належали до таких видів економічної діяльності: «Сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг» та «Наукові дослідження та розробки». Динаміка кількості переданих технологій за цими напрямками показана на рис. 11.

Також до 2020 року активно передавались технології у сфері «Виробництво харчових продуктів» (рис. 12), тоді як у 2020 році цей напрям трансферу впав у 2,5 рази і у 2021 році продовжує тенденцію до зниження. Позатим, порівняно з двома зазначеними вище видами економічної діяльності кількість технологій, переданих у сфері «Виробництво харчових продуктів» є набагато меншою.

Слід зазначити, що у 2021 році було передано низку технологій за новими напрямами, які протягом досліджуваного періоду не фіксувались, а саме: одну технологію за напрямом «Електромонтажні роботи» (Державний біотехнологічний університет), три технології за напрямом «Виробництво газу» (Вінницький національний аграрний університет), дві технології за напрямом «Виробництво іншого одягу й аксесуарів» (Київський національний університет технологій та дизайну), одну технологію за напрямом «Виробництво іншого електричного устаткування» (Київський національний університет технологій та дизайну) та одну технологію за напрямом «Інші роботи із завершення будівництва» (Національний університет "Львівська політехніка").

ВИСНОВКИ

Аналіз інформації, отриманої від розпорядників бюджетних коштів, дає підстави стверджувати про наявність позитивної динаміки з використання коштів державного бюджету відповідно до Порядку і напрямів використання коштів, одержаних у результаті трансферу технологій, створених за рахунок коштів державного бюджету, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від

22.04.2013 № 300, та Порядку здійснення контролю за виплатою винагороди авторам технологій та/або їх складових, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22.05.2013 № 351.

Про це свідчать, зокрема, показники зростання обсягів коштів за укладеними договорами, збільшення середньої вартості одного договору про трансфер технологій.

Водночас, вартим уваги є нерівномірне поширення діяльності з трансферу технологій за різними видами економічної діяльності. Результати аналізу свідчать, що найбільша кількість технологій за відповідний період були передані за такими видами економічної діяльності (відповідно до КВЕД-2010), як «Наукові дослідження та розробки», «Сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг», «Виробництво харчових продуктів». Натомість за іншими видами економічної діяльності кількість технологій, які передавалися за період 2014–2021 рр., є незначною, з огляду на що існує потреба в проведенні окремого дослідження щодо готовності реального сектору економіки впроваджувати технології, розроблені вітчизняними закладами вищої освіти і науковими установами за іншими напрямками економічної діяльності (окрім названих) та необхідних заходів для активізації діяльності з трансферу технологій, у тому числі, можливих змін у розподілі коштів на фінансування відповідних напрямів наукових досліджень з урахуванням викликів, пов'язаних із воєнною агресією Російської Федерації в Україні.

Проте варто відзначити і появу нових напрямів трансферу технологій, таких як «Електромонтажні роботи» (Державний біотехнологічний університет), «Виробництво газу» (Вінницький національний аграрний університет), «Виробництво іншого одягу й аксесуарів» (Київський національний університет технологій та дизайну), «Виробництво іншого електричного устаткування» (Київський національний університет технологій та дизайну) та «Інші роботи із завершення будівництва» (Національний університет «Львівська політехніка»).

Крім того, заслуговує на увагу зростання два роки поспіль трансферу технологій у сфері гуманітарних та суспільних наук.